

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Belső farkasutca 78. sz. alatt gr. BÄNFFI ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint háromszor a. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt.
 Ára évenként 3 fl. o. é. Hirdetési ár: négyhathados sorát először 7 kr., másodsor 6 kr., harmadsor 5 krajczár o. é. s minden hirdetés után 30 kr. bérletdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.
 A nyilatkozati cikkek sora után 15 kr. előlegezést kell a szerkesztőséghez czímzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, augusztus 26.

(D) Városunkba csaknem naponként újabb csapatok érkeznek inségre jutott véreink szétbujdosott töredékeiből. Nem alamsinát kérnek ők, hanem munkát. Szekereiken hozzák a villát, gereblyét, csépet, ásót, ezen eszközöket, melyek által az emberi kéz az élelmet megszerzi; vagy midőn a végzet rendkívüli csapása miatt ezt sem teheti, ezek kettőjével az ásóval és kapával megássá egymás sírját.

Midőn látjuk azon dőlczeg alkatu földeszeket, s rá gondolunk azon dús rónaságra, mely gazdagon termi az arany kalászkodat, s nagy falka állatoknak adott mindig táplálékot, s most hütelenné vált művelőibez, mint az elfakadt tő a halakhoz: szivünk megdöbben a végzet csapásán, s ha valami vigasztal csak az, hogy az erdélyi magyarnak legalább van még egy falatja, melyet ketté törve inséget szenvedő testvérei egy részével megoszthat.

A nép az ily balsors korszakában rendszeren a nagyobb városoknak tart, s természetesen Erdélyben csak Kolozsvár lehet a bujdosó magyar első szállásadója. Mindent is megtesz a város előjárósága, mindent a város nemességéről lakói, a mi által fájdalmas részvéttől segélyt nyújthat; de a bevándorló csapatok folyvást várhatók, s Kolozsvár kisiny város azon nagy nyomor feltartására, mely a bujdosókkal együtt jön.

Nagy tömeg vagyonatlan s munkát nem találó népség összetululása végre is az emberiségi kérdés mellett közbiztonsági kérdéssé válik; éppen ezért ezen nagy balsors idejében egy kormányt, mint egyes közreható testületeknek tenni, szervezni kell.

Nem hanyatunk fel a vendégszereteti visszafelé, az irtozatos inséghez képest, a mely a Királyhágon tul a népet kétségbe ejti, aránylag kevesen szállingóznak be ide hozzánk; de mégis elegenden arra, hogy ezen bevándorlás elfogadása rendszeressé tessen, mert csak is a helyes rendszeresítés által lehetünk képesek szerencsétlen véreink nyomorán vagyunkunk s népességünk arányához képest segíteni. Így kézzel foghatolag áll elé annak szükségessége, hogy vagy közbiztonságilag, vagy társulatilag a bevándorlók széttelepítése szerveztessék.

Néptünkkel az emberbaráti érzelm nem hiányzik; im Krizba község lelkes közlakói, az inség távol hallatára, lapunk közelebbi egyik számában kijelentik, hogy hatvan darab marhát, s azoknak örjeit készek ingyen kitelelni.

Im a nemes érzésű nép mutatja fel a legelső segélyforrást, a mely a felebaráti szeretet által családi tűzhelyeink mellett buzog.

Erdélyben harmincezerenyi magyar nemes, s jobb magabíró székely család is legalább annyi van, a kik életszerű körül foglalkozást, munkát s asztaluknál helyet adni egy két inségre jutottnak rövidebb vagy buzamosb ideig képesek.

Igen, a magyar ajku földbirtoklókhoz számítva jó érzésű magyar és örmény városainkat, mi képesek vagyunk több ezer bevándorlónak foglalkozást adni, s kitartani őket a télen át, ha a közsérvét képessége szervezve lesz.

De hogy e cél elérve lehessen, gyors cselekvés van szükség.

A rendkívüli válsághoz képest gyorsan föl kellene minden birtokost s telkes gazdát szólítani: ki hány embernek képes házában az ősön és télen át foglalkozást adni, ki mennyi bevándorlót tarthat el? mennyi marhát foglalkoztathat élelmeért, vagy mennyit minő árért, vagy mennyi részért tehet ki stb.?

A keresztyén vállalkozók statisztikáját így

gyorsan rendbe hozva, Kolozsvárról és Déván — mint a merre inkább nyomul a bevándorlás — felállítandók lennének elszállásolási bizottmányok, melyek egymással folytonos ingyen posta és telegramm útjáni érintkezésbe lépén, a bevándorlók széttelepítését oly móddal intéznék, hogy a megyei hatóságoknak ezen bizottmányok megalakulásának pontos teljesítése a széttelepítés elszállásolása körül hagyassék meg.

Ily eljárás által, melynek részleteit formulázni nem lehet feladatunk, nemcsak az emberiségnek, de a közbiztonsági tekinteteknek is — melyek az inség miatti végvesztégedésnél könnyen kísérlet alá jöhetnek — elég tétetnek.

Tudjuk, hogy Erdély népe is az ideai szerencsétlen szárazság miatt szükség elé néz. Ez országnak másfél millió mérő búza s egy millió mérő rozs s ugyanannyi árpánál több termelése szerencsésebb időkben sincs; a négy millió mérőnyire menő törökbuza termés az, a mely a nagyszámú oláh földnép, s a székelyföld innessz részének élelmét fedezi; de aligha hibázunk számításunkban, midőn azt hisszük, hogy e fötermény itt Erdélyben nem lesz több egy millió mérőnyinél.

A Királyhágon tuli nép sorsától feltehetők az oláhok s székelyek egy részét, ha nem volna az ottaninál több bizottságunk a végvesztély ellen juhaink s marhaink élelmiszertermésein.

Igy Erdély vendégszeretete a legnagyobb részét s legegyszerűbb szervezés esetében is palliatív segélyt is csak korlátozott létszámú bevándorlásnak nyújthat; e mellett magának az államnak kell gyorsan igen gyorsan cselekednie.

Nem kellene egy perczig is habozni Erdély vasutjának építése körül. Gyorsan kellene a kormánynak elhatározni a létesítendő vonalt. Nincs idő itt az alkotmányserüli eljárások teketóriáihoz folyamodni; az irtozatos inség sürgeti az uralkodói hatalomnak igénybe vételét. Nem arról van szó, hogy a Reichsrath illetékes-e dönteni Erdély vasutja felett, de az emberek ezreinek, kik még munkára képesek, az éhhaláltól megmentése, az állam anyagi és fizikai erejének, az epidemiáknál veszélyesebb éhhaláltól megszabadítása forog kérdésben.

A mint lapunk utóbbi számában említettük, a kir. kormányszék törekszik megtenni a nagy balsors irányában a mi tőle telhetik; egyik jeles tagját mlt. Saesvay urat küldvén ki, hogy az országos gazdasági-egyetlettel egyetértve egy inségügyi bizottmány szervezésére tervet készítsenek. Jól belátta a kormányszék azt is, hogy a közsérvét csak felületes segélyt nyújthat, s hogy ily iszonyatos balsors ellen csak is államközössönökkel, s hogy az állam is ki ne merüljön, legkivált idegen töképenz behozatalával tehetni sikerteljes intézkedést; ezért folyamodott is ő Felsőséghez, hogy a nagyváradi, kolozsvár-brassói vasutvonal építését gyorsan megkezdetni mltóztassék, a mely célra belga pénzházak készen állanak néhány millió forinttal új vért bocsátani a magyar királyság megtámadott tagjaiba.

A gazdasági-egyetlet is hasonló felfogásban lévén, nem késett ő Felsőséghez ugyan e tárgyban folyamodni, és nem is hisszük, hogy midőn emberek ezrei életének megtartásáról van szó, az uralkodó atyai szíve ne teljesítse legnemes sugallatait.

De Erdély népének is meg kell tennie a mit megbir. A kormányszék már intézkedett a hatóságokhoz a részvét és elhelyezési képesség számbavétele végett. Nemesebb célból a kormány a polgárokat meg nem találhatá,

mint az emberiségi érzés és részvét gyakorlásának czéljából.

A gazdasági-egyetlet első tanácskozásainál mindjárt határozott részvét mutatkozott e szomorú kérdésben a kormányszék nemes czélzatának gyamolítására, s valószínűleg néhány nap alatt szervezve lesz azon inségügyi bizottmány, mely Erdélynek a bevándorlók időszaki széttelepítésére való képességét számba vévén, a bevándorlásnak határozottabb irányt ad, s azt az ország különböző részeire felosztja.

Nem kétkedünk, hogy ugy a kormányszék üdvös kezdeményezése, mint ama bizottmány működése, nemes és emberiségi czéljainál fogva, mely és őszinte részvétet fog kelteni hazánk polgáraiban, s egy arra képes család sem fogja elutasítani magától azon nemes kötelességet, hogy egy-két szenvedő felebarátját az inség és éhhalál karjai közül kiragadni segítsen.

A Királyhágon tuli inség ügyében

az erdélyi gazdasági egyet. választmányának tegnapi ülésében következő két felirat határozatott meg:

I.

Felsőleges királyi főkormányszék! A fels. kir. főkormányszéknek N. Szébenben folyó hó 17-ől 27,847 szám alatt kelt igen tisztelt átiratából örömmel értesült egyetünk azon nemes elhatározásról, melynek fogva a fels. kir. főkormányszék a Királyhágon tul ez évben majdnem szakadatlanul tartott rendkívüli asszly s ebből természetileg következő terméketlenség által a legkétségbejöttébb véginsegre jutott szerencsétlen bevándorlók elhelyezésének ügyét magává tenni, s ez akár emberbaráti, akár államani szempontból a legmagasabb méltánylatra érdemes cél érdekében magas hatósági befolyását már is tettleg érvényesíteni mltóztattot; megbízván főkormányszéki tanácsos mlgs Saesvay Zsigmond urat, hogy derekas intézkedések azonnal leendő életbevitelére végett egyetünkkel egyetértőleg sietőleg terjeszsen javaslatot fel, melyszert e halasztást nem szenvedő ügy a gyakorlati fogantatás terén lehető leg sikeresebben megoldathassék; továbbá elnököleg már rendeltet is bocsátván ki minden alárendelt hatóságokhoz, a bevándorlókról gondoskodás mellett, oly adatok beszolgáltatása végett, melyek a fősegélyezés módjai és mérve iránt előleges tájékozásul szolgálhassanak; s végül ő Felsőséghez egyttal legálázatosabb felterjesztést, illetőleg kértet intézvén, hogy a Nagyváradról kiindulólag Erdélyen át vezetendő vasut építésének azonnali munkabevételését annyival inkább legkegyelmesebben megrendelni mltóztassék, mivel e közmunka nyújtása foglalja magában a legalkalmas eszközt, melylyel a szűkölködőken a legbiztosabban úgy segíthet, hogy ezáltal se az államnak, se magánosoknak áldozatkészsége tulfeszített mértékben igénybe ne vétessék.

Midőn e fenebbiek közlése mellett a fels. kir. főkormányszék fentisztelt átiratában egyetünkkel felszólította, hogy ezen ügyben a leg sikeresebb és leggyorsabb intézkedések mikéntjéről a maga nézetét kijelenteni s a kormány e tárgyban teendő intézkedéseit saját befolyása és tapasztalatai által is a lehetőség támogatni siessen, eziránti legőszintébb készséget tanusítani egyetünk annyival kevésbé késhetik, mivel, mélyen át lévén hatva az ily nagy csapás által kebelrázó inségre jutott testvéreink szomorú sorsa iránti részvét s emberbaráti segélynyújtásra ösztönző kötelesség érzetétől, egyetünk a maga valódi erkölcsi becsé szerint tudja méltányolni azon törekvést, melynek nyilvánvaló üdvös célja: rögtön hathatós segélyt nyújtani, s így a lehető legerélyesebben folyni be az inség enyhítésére, és megállítására azon szomorú következményeknek, a mik annyi ezer meg ezer család legelső életfeltételeinek végzetserü megrendülése folytán az állam érdekeit is aggasztólag érinthetnek.

A nyilvánosság közlöneyei által köztudomásra hozott hivatalos és más ezekek ösz-

hangzó hiteles adatok nyomán egyetünkkel kellő tudomást szerzett magának az inség azon mérvéről, mely kétségtelenné teszi a szükségelt segély roppant arányát is. Ezer négyszeg mértőldnyinél jelentékenyebb terület, egy Erdély egész területét felülmúló ország-rész az, mely, mintegy két milliónyi népességgel, nyújtja a pusztulás megrendítő képét, s az anyagi romlás becsértéke a magyarországi udvari kancellária által ez ügyben kiküldött királyi biztos adatai szerint 120 milliónyi forintnak felel meg, és a marhavestesség ez iszonyu károsulásban nem csak hogy felette súlyos, de folyton súlyosabbá válik, mert az ujonnan kitűtött marhavész a még megmaradtakat is pusztulással fenyegeti!

Oly arányok, melyek megdöbbenő komolyan emelik ki a szerencsétlenség egész nagyságát, a melyek a segélynek sokkal jelentékenyebb forrásait sürgetik megnyitni, mintsem a minőket egyleteknek annál kevésbé egyeseznek a legtfeszítettebb áldozatkészség mellett is hatalmában állana oly módon, oly megfelelő arányban és gyorsasággal nyithatni meg, hogy e nagy inségben derekasan érezhetőleg segítve, annak aggasztó következményei ellen a társadalom s állam érdekeihez képest derekas megnyugtató gát vetve, nem pedig csak pillanatnyi, az első kiáltó szükséglet alig enyhítő oltalom és biztosítás legyen szolgáltatva.

Ily jelentékeny segélyforrást nyitni, mely ugyiszlva ne csak az inség tengerében nyomtalanul feloszló könyörcepet nyújtson, egyetünk a kormánynak áll hatalmában s arról gondoskodni egyenesen annak válik feladatává, mint oly közegek, a melynek a társadalom oltalma alatt áll, a mely magasabb helyhezettese, tekintélye és a rendelkezésre álló eszközök bőségénél fogva szélesebb körben gyakorolhatja gondoskodását, a mely kezében tartva az államélet minden viszonyokon átfűző vezérfonalat, legtöbb bizottsággal sőt felsőbbségénél fogva egyedül irányozhatja az erők kölcsönös hatását oly módon, hogy az a közboldogság, a keresztyén társadalom, s a mivel államélet feltételeinek megfeleljen.

Minden mivel kormánynyal bíró társadalomban a hasonló nagy mérvű közszerencsétlenség enyhítésének nagy művét általában a kormány maga szokta intézni segélyezés, kölcsönnyitás behozatali terményvámok leszállítása, vetőmagvak beszerzése és kiosztása, adó elengedés és közmunka-nyújtás útján, s egyetünkkel tisztelettel hajol meg a fels. kir. főkormányszék azon mély belátása előtt, melynek fogva a közsérvét mozgalmának élére állani, s magas befolyásának érvényesítése útján ezen elutasíthatlan feladatnak megoldására a kormány rendelkezése alatt álló erők megnyitását eszközölni törekvései nemes czéljával tűzte ki.

S ha a f. kir. főkormányszék nemcsak a pillanatnyi, nemcsak a részbeni, hanem gyökeresebb segélynyújtás érdekét tartva szem előtt, ő Felsőséghez a N. Váradról kiindulólag Erdélyen át vezetendő vasut építése azonnali megkezdése iránti legkegyelmesebb rendelt kibocsátása végett már felirni mltóztattot, a mint arról fentisztelt átiratából örömmel értesültünk; ez esetben lehetetlen szerencsét nem kívánnunk azon böles tapintat és alapos belátást, melynek fogva azonnali felkarolta és ő Felsőségétől jóváhagyni kérte azon módot, mely valóban legtöbb s mondhatni egyedüli kilátást nyit úgy oldhatni meg a nagy inség enyhítését s ennek komoly következményei megállítását célzó feladatot, hogy az a nehéz célnak megfelelően s mégis a lehető legkevesebb áldozatba kerüljön; mert kétségtelenül ez az a mód egyetünkkel egyetértelmű belátása szerint is.

Felsőleges kir. fkszek! A nagyváradi-kolozsvár-bodjai vaspálya már irányánál fogva megfelel és itt egyedül felel meg mind a világkereskedelem, mind Erdély specialis érdekei, mind pedig a kormány által mellőzhetleneknek nyilvánított hadműtani tekinteteknek. E szerencsés körülménynek, melyszert e vonal mindezen érdekeket egyiránt kielégíti, köszönhetjük azt, hogy e vonal kiépítésére a szükséges tőkék már jó darab ideje külföldi tőke-pénzesek és pedig a legtekintélyesebb s leghitelesebb házak által a legnagyobb készséggel felajánlataktak, oly kötelezettséggel, hogy a vállalkozók a legrövidebb idő alatt az egész vonalt

léptetik. Csak a legmagasb végleges engedély legkegyelmesebb kibocsátása van hátra.

Miután tehát a vaspálya véglegesen elvégezték, minden kifogáson kivül közeledési vonal létrejött a vasúttal, s pedig külföldi pénzerők befolyása mellett, s ez egyszerűen a közmunkát szolgáló vállalat, mely az inségre jutott szerencsétlenek ezer meg ezer családjának nyújthat életet és derekas segínyt, a nélkül, hogy a kormány áldozatkészsége valami tulfeszített mértékben igényeltetné, lelkünk mélyéből kél a leghatározottabb meggyőződés szózata, hogy a nagy-várad-kolozsvár-brassói vaspálya építésének azonnali megkezdését elrendelő intézkedés a legmagasb jelentőségű anyagi és erkölcsi érdek legálábbisval és mindig hálas emlékezzetel méltányolható kielégítését foglalja magában; mert rögtön elfordítva a kiáltó inség szomorú képét, s egyszerűen Erdélyt, mely maga is mélyen süllyedt anyagi viszonyok közt küzdve csak az önfentartás ösztönének tulfeszített művelete által óta meg meg magát a közszegényedéstől, végre egy vaspályával ajándékozta meg, minővel a birodalom minden más része megajándékozott már, noha a birodalomnak bizonyára nincs oly része, mely annyira szükségelné az ily nemű felségélyező-elnökök élvezetét, mint Erdély, melyről a régi ének, hogy „kicses ország” ma már ugyiszlán csak keserves gúny gyanánt hangzik füleinkbe.

Reméljük is, erősen reméljük, hogy a Felsőleg legmagasb figyelmére méltandja mind azon indokokat, a melyek a vaspálya végleges engedélyezése mellett szólnak, s a melyekhez most egy újabb és oly fontos indok járul a hasznos közmunka égető szükségének felmerültevel.

Ezért egyetünk elhatározta a Felsőleghez szintén egy újabb legalázatosabb felirattal járulni, s ez által tetteleg támogatni és igazolni a fels. kir. fkszk. azon felirattal, melyben a nagy-várad-erdélyi vaspálya építése megkezdésének legmagasb elrendelését ezen utóbbi szempontból is igen bölcsen kéri méltóztatott. Az egyet ezen felirata a. alatt oly tiszteltetéses kérdés mellett csatolattik tehát ide, hogy azt a fels. kir. főkörmányszék újabbíthatósa ajánlása mellett sietőleg legmagasb helyre juttatni méltóztatassék.

Addig is azonban, míg ezen legalázatosabb feliratok folytán netalán beteljesülnek ezen közmunka gyanánt is ez alkalommal sietőleg és üdvösen ajánlkozók, minden kifogáson kivül vaspálya építésének elrendelését iránti hű reményeink, sürgető szükségnek látja egyetünk oly rendszabályok élebeletetését, melyek szerint a Királyhágón túlról bevándorló s élelmi módot kereső szerencsétlenek minél szélszerűbb alkalmazás, elhelyezés, s részben segélyezésben részesüljenek, mert nem mulasztathatunk el ugyan legmélyebb elismeréssel emlékezni meg arról, hogy mind egyesek, s mind Kolozsvár városa, mind pedig a különösen a kolozsvári növegyet az átmenők iránt részvételtes vendégszeretetet s gondoskodást tanusítani nem mulaszták el, de e segély legátalabblól sem elégítheti ki a kitűnő szükség, haneha pillanatokra.

A kérdés ezen ágát illetőleg tehát egyetünk azon nézetben állapodott meg, hogy Kolozsvárt egy „inségügyi központi kormánybizottság” lenne felállítandó, melynek szervezése és hatóság felkintélyével való felruházása a fels. kir. főkörmányszék által eszközölthetnének; oly módon, hogy a Királyhágón túli ez ügyben működő kormányközvegekkel közvetlen összeköttetésben állhasson, de szükség esetében a netalán e célra kinevezendő királyi biztos mellé gazdasági-egylettel kész két vagy több bizalmi férfit kinevezni, s ily bizalmi férfiakat szolgáltatni Kolozsvár városának valószínűleg szintén kész leendő.

Ezen inségügyi központi kormánybizottság szükség esetéig állandó lenne, s kiszabott hatáskörében önállósággal s mintegy hatalommal lenne felruházandó, nehogy a hosszadalmasabb kezelés műveletei miatt a gyors segélynyújtás érdekében a maga idejében kielégítése rövidsége szenvedjen.

Minden törvényhatóságban egyszerűen fiók-bizottságok lennének szervezendők, melyekhez a gazdasági-egylet hasonlóképp megbízott két vagy szükség esetében több egyént nevezne ki, a kik a f. k. fkszk. által kiküldendő valatos egyéniséggel egyetértőleg, s az inségügyi központi kormánybizottságnak alárendelve, ettől veendő utasítások szerint működésük szűkebb hatáskörükben.

Mint hogy két fővonal van, melyen a véginségre jutott bevándorlók Erdélybe jönnek, u. m. egyik N.-Váradról Kolozsvárra jövőleg, a másik a Bánáthól Dévának, a két főponton természetesen a szerencsétlenek gondozása, elhelyezése stb. nagyobb mérvű s szakadatlan intézkedéseket fog igényelni, minőlfogva kívánatosnak látszik, hogy a Kolozsvárt székelő inségügyi központi kormánybizottság-

nak alárendelve ugyan, de Déván szintén egy szélesebb hatáskörű, s bizonyos mértékig önállósággal felruházott és kellő segédesszükkel ellátott fiók-bizottság szerveztessék.

Az inségügyi központi bizottsághoz a kir. biztos, valamint a különböző törvényhatóságokban szervezendő fiók-bizottságokhoz is a kormányrésztől egyének azonnal kinevezendők, s a gazdasági-egylet erről részletesen értesítendő lenne, hogy szükség esetében baladéktalanul a maga részéről megbízandó egyének kiküldéséről gondoskodhassék, s az egész ügykezelés rögtön folyamatba indíttat-hasssék.

Az inségügyi központi bizottság rendelkezése alá azonnal egy tekintélyesebb összeg lenne utalványozandó Kolozsvárra.

Az inségügyi központi, valamint albizottságok hivatalos levelezéseit illetőleg postai és távirati bérmentesség, ugy szintén általában minden nemű inségügyi okiratok bérmentessége lenne engedélyezendő.

A mi a bizottságok hatáskörének s a kezelés mikéntjének tüzetes meghatározását illeti, azt maga az ügy természete körülszabja, s e tekintetben részletekbe bocsátkozni egyetünk feleslegesnek találja. Csupán annyit kívánunk általában megjegyezni, hogy kívánatosnak látszik még a tél beállta előtt hivatalos tudomást szerezni: hol, mennyi gabona és széna s minő feltételek alatt eladó; ugy szintén a legsietőbben intézkedni a hebozattali terményvámok leszállítása, s termény-és pénzbeli segélyösszegek rendelkezése alá bocsátása s névszerint kölcsön gyanánt kiosztása iránt.

Miután a f. kir. főkörmányszék többször tisztelt e tárgybeli átiratból láthatólag a nagyméltóságu elnökség által — addig is míg további intézkedések tétethetnének — a hatóságokhoz már rendelt küldetett, hogy községenként írják össze: kinél hány ember és gazdasági állat részestülhet ellátásban; s hogy a törvényhatóságokba érkező inségerejuttatott eszeirint ellátásáról azonnal gondoskodjanak; egyetünk ez előleges intézkedést egyelőre kielégítőnek találja ugyan, de mielőtt az inségügyi bizottságok szerveztetnének, az egész ügykezelés kizárólagos átvétele után, ezeknek legelső feladata lenne a községenkénti összeírásokat saját tekintélyük s ezimük alatt újból tüzetesebben megtenni és az ekép nyert tájékozo adatokat, az egyes hatóságok által már most tett összeírásokkal egyeztetve, az inségügyi központi bizottsághoz felküldeni.

Az egyetünkhez eddig bejött adatok szerint az általános termelés eredményére nézve a kilátás Erdélyben sem kielégítő ugyan s különösen az itt is nagymértékben uralkodott szárazság folytán a széna-termés oly rosszul állott ki, sarjura oly kevés a kilátás, hogy e tekintetben a helyzet épen nem megyungató; mindazonáltal meg van győződve egyetünk aziránt, hogy a bevándorlók elhelyezésének munkáját az eddig is városokunk ugy, mint falukon élőknek nyilvánult közrészvét nagy mértékben fogja elősegíteni s bizonyára a körutakra indulandó inségügyi fiók-bizottságok helyszínen való, községenkénti és egyénenkénti szolításainak a egyezkedési ajánlatainak csakbamar szép eredményre lesz bejelentve az inségügyi központi kormánybizottsághoz.

Midőn a fels. kir. főkörmányszéknek ez ügyben tett erőles és önmegistelő lépése iránt teljes méltánylatunkat, s egyetünk részéről minden kitelhető támogatás iránti igéretünket ünnepélyesen ismételnök, mely tisztelettel maradunk

a fels. kir. főkörmányszéknek
alázatosak szolgái:
id. gróf Bethlen János,
helyettes elnök.
Halmágyi Sándor,
h. tollvívó.

Az erdélyi gazdasági egyet választmányának 1863 aug. 26-án tartott üléséből.

Az erdélyi országgyűlés

XVI. ülése aug. 24-én.

Kezdeté d. e. 10 órákor. A mult ülés jegyzőkönyve mindhárom országos nyelven felolvasatván, észrevétel nélkül helybenhagyatott.

Olvastatik a kir. biztos 3 nmlghoz a felirat kapcsában küldendő átirat.

Sterea Sulutiu érsek az átirat, s a felirat utolagos kinyomatását kívánja. Nem fogadtatik el.

Manu Gábor, Muresianu Joachim, Branu János irályi javításokat kívánnak.

Rosenfeld nem helyesli, hogy az átiratban még felirati „javaslat”-ról van szó. Fölösleges mondani, hogy a felirat megvitatása mily stadiumokon ment keresztül; elég annyi, hogy az egyhangulag elfogadtatik.

Elnök: Tehát „felirati javaslat” helyett állandó „felirat”, s az is benmarad, hogy 3-ik olvasáskor egyhangulag elfogadtatik.

Rosenfeld ez utóbbit fölöslegesnek tartja.

Rannicher ellenben lényegesnek tartja ezt megemlíteni.

Rosenfeld: Magából értetik, hogy 3-ik is olvasatott a javaslat. Rannicher: Maradjon csak benn, hogy 3-dik olvasáskor egyhangulag elfogadtatik.

Rosenfeld: Hogy egyhangulag elfogadtatik az megmaradhat, de nem az, hogy harmadikban.

Rannicher: „Felirati javaslat” helyett legyen „felirat”, a többi maradjon meg.

Rannicher indítvány elfogadtatik s az átirat ez értelemben módosíttatik.

Elnök: Holnap d. e. 11 órára az országgyűlés teremébe hívja a felirati bizottság tagjait, hogy a feliratot s az azt kísérő átiratot innen a kir. biztoshoz vigyék.

Elnök a jövő tilést e hó 26-kára s annak naprendjére az első kir. előterjesztvény tárgyalását tűzte ki.

Muresianu interpellálja elnököt, hogy Alsó-Fehérmegye 1-ső választókerületében két ízben nagy többséggel választott ugyanazon képviselő miért nem jelent meg eddig az országgyűlésen?

Elnök: Alsó-Fehérmegye 4-dik választókerületében dr. Hodosi József kétszer választott meg, habár dr. Hodosi 1862-ben nem fizetett adót, és azon választókerületben, hol megválasztott, nincs állandó lakása. Ezért az igazolási jegyzőkönyv nem szolgáltatót ki neki. Alsó-Fehérmegye 1-ső választókerületében első választás alkalmával Axente Severu választott meg, de mivel kereset alatt állott, szavazatai megsemmisítettek, és a kevesebb szavazatot nyert b. Kemény István adott ki a követi megbízó levél. Ez azonban be nem lépve, ismételt választáskor utolag — mint hallani — Axente választott meg. A központi választmány kikérte s ki is kapta Axente kereset ügyére vonatkozó irományokat, de a vizsgálat eredményéről még eddig nem vagyok értesítve.

Puscaru kérdésére kijelenti elnök, hogy az állandó igazoló bizottság az újabb belépett tagok igazolásáról legközelebb teend jelentést.

Popea a mócsi kerület képviselője iránt interpellálja elnököt.

Elnök: A mócsi kerület választottja Moldován az országgyűlés megnyitása napján kijelentette nekem, hogy családi okokból nem vehet részt az országgyűlésen; figyelmeztettem, hogy szabadságidőt kérhet s az meg fog engedtetni; de ő a lemondás mellett maradt. A főkörmányszék új választást rendelt el. Ezzel ülés vége d. e. 11 $\frac{1}{4}$ órákor.

Előzetes közlés. A „K. Közlöny” 99-dik számában, az országgyűlési tudósításban, a Mauger beszédében a 405 lapon, 78 sor „tett” megírásával helyett kell „hittelt”; a 88 sor „szócsorhoz” helyett „ország-hoz” stb. Ugyan e számból, a 404 oldalon, a Schnell beszéde közből kimaradt: „Elnök figyelmzetteti szót, hogy oly okmányokra, melyek a ház előtt felt nem olvastattak, itt hivatkozás nem történhetik.” Ezután következők: „Erre Schnell visszaveszi indítványát.”

MEGYEI ÉS KÖZSÉGI ÉLET.

Békés, aug. 21.

Ma folyt István király napi országos vásárunk, mely a leglátogatottabbak közé soraként számíttatni, s mely ezuttal nemcsak, hogy kevésbé látogatott, de forgalmi tekintetben is minden tekintetben gyenge volt. Az iparezimek ár általában szállott s még sem kelt. A marha ára is olcsó volt, és még sem kelt; egy pár ökröt 100 forintot is lehetett venni. Lovak nem is kerestettek. A gabona nemtek ára emelkedőben; kivált a töröküzé, melynek vékája 1 ft 20 kron, a búzáé 2 forint 20 kron kelt az erdélyi vékával számítva; zab 60 kron; minek oka a még mindég tartó szárazság, s a töröküzé termése reményébeni esalatkozás. Sok helyt szemész előtt kiszáradt.

A szomszéd Széplak helységében nagy égés volt tegnapelőtt. Makrai László volt honvéd ezredesnek elégett minden épülete a ház onnan eredt, hogy a haszonbérő szarkak lőtt a csűr tetején, s az oda szorult foltás fellobbant. A m. tüzármentő társulat 3,000 forintig van érdekelve. Némelyek gyújtásnak tulajdonítják az égést.

Mezei István volt megye törvényszéki elnök a királyi táblához lett előmozdításával, helyébe elnöké Medvé Mibály volt kerületi törvényszéki tanácsos lón kinevezve, ki a mult héten állomását elfoglalta. Valóban nyereség, ha oly ember veszi át az igazságtgy vezetését, ki ahoz ért, mivel viszonyaink szilartsága miatt annyira meglazultak anyagi viszonyaink, hogy csak a gyors és pontos igazságszolgáltatás segíthet némileg a bajon.

Ös. kir. ap. Felsőleg nevenapiját tegnapelőtt buzgó egyházi szertartással ülte meg a tiszti kar és katonaság.

István király napi ünnep is a szokott módon tartatott meg.

Tegnap történt a lötenyészési állandíjak kiosztása szokott renddel; a katonaság re-

széről tábornok báró Vimphen, a hatóság részéről a főispáni helytartó elnöklöte alatt. A kiállítók száma 21 volt, s összesen 85 darab arany s 17 érem lön kiosztva, melyet nyerték:

A) 4-7 éves szopós esikős anyakanczákért.

1. Enyedi István 15 darab arany, 2) Surányi Sándor 5 db. arany, 3) Lázár István 5 db arany, 4) Pap Albert 5 db arany, 5) idős Róth Pálné 5 db arany, 6) Farkas Károly 5 db arany, 7) Ugyan az 5 db arany.

B) 3 éves kancza esikőkért.

1) Majthényi Ferencz 10 db arany, 2) Pécsi Ádám 5 db arany, 3) Cezek Károly 5 db arany, 4) Bauer Lajosné 5 db arany, 5) Kolcsák Simeon 5 db arany, 6) Beder József 5 7) Pap János 5 db arany. Összesen 85 darab aranyot. Általában a kiállítók száma esékénynek mondható, a mult évi jutalomosztáshoz képest; vajha az állandíjak kitűzése és kiosztása általi szép cél, a lötenyészés előmozdítása elérve lehetne.

Brassó, 21. aug. 14.
T. szerkesztő ur! Eltelék augusztus 14-ko is, mint a hétfalusi követválasztás napja.

Előre sejtettük a következményt, sejtettük, mert a románokra nézve oly előnyös választási census, mirol e lap 80-dik számában bővebben szoltottam, és megint a rájok nézve oly kedvező jeleni évszak minden körülményeinkkel ismeretes egyén előtt nyilván láthatóvá tévé, hogy ügyünk sikerésithetése kétséges.

Nóde! az elvet legalább meg kellett mentünk, és meg is mutattuk, hogy minden lehetséget megtevé, megkísértve, tetteinkben hívek és következetesek maradtunk; megmutattuk, hogy a magyar nemzettest méltó tagjai kívánnak lenni.

E három külön daraból álló, s egymástól oly távolfekvő választókerület minden falvaiból minden magyar feljogosított egyén, ki csak a közlegő pillanatban Brassóvidéken volt, sietett a választás színhelyére Hosszúfaluba, leróni ottan nemzetisége iránti költelmét. Az eredmény az lön, hogy fogaravidéki román assessor Konstantin Pánciu kapott általánosán a románoktól 328 szavazatot, megint gróf Mikes Benedek ur általánosán a magyaroktól 287 szavazatot. Választás végével a többséget nyert egyén a jelenlevők előtt mindjárt követtül ki is hirdettetett. Mi magyarok szóbeli ellenmondást tettünk a választás körül némi szabályellenesnek látszó eljárás ellen.

A gróf urnak, mint volt követünknek eljárásával mindnyájan megvagyunk elégedve, s megmutattuk másodízben is hozzája való ragaszkodásunkat. Az ő emléke boldogítólag viraszt kebelünkben, és reméljük, hogy nem fogja ő méltósága továbbra is a honfi gondok ezerei között emlékéből kizárni e szegény népet.

Ez eseményt minket csak edzett, de meg nem dűbentett.

Mindenikünket azon édes öntudat vigasztal, hogy nem közönyösséggel miatt vesztettünk csatát, és nem is nélkül levert kedélylyel, szorongó kebellet a jövő elébe, mert hisszük, hogy nemzetünk geniusa, mely ezred év annyi vértusáiban, annyi elhullott jelescink esonthalmai felett örködött eddig felettünk, ezután is virasztani fog létünk egén. Hiszünk, hogy

„... szép haza
Fel fog virulni meg”;
„Mert néked élm kell, oh hon!
S ököre, mint tavasz virulni”;
hiszünk, hogy
„... jöni fog...
Egy jobb, egy jobb, egy jobb kor, mely után
Buzgó imádság epedez!

Most Isten velünk!!!

Bartha Károly.

Előzetes közlés. A 80-dik számban közölt levelemben „Kanyo Sigmund” helyett „Kongó Sigmund” adótt ki.

Külföldi levelezés.

Ploest, aug. 11.

Örömmel szentelt ma az eddig szét-szort, de most már rendes egyházi közösség alakított ploesti református magyar nép, mely évekkal ezelőtt a legkeserűbb elhagyatásban volt, vallási, erkölcsi és nemzeti tekintetben.

Isten nem engedé lélekben elveszni a népet, apostolt küldött közéjük, ki új világot gyujtson szívükben s visszaadja őket önmaguknak.

Ma volt iskola épületünk alapletételének nagy és nevezetes napja, azon helyen, melyet a magyar- és erdélyországi hívek kegyes adakozásából nem rég vásárolt tiszteletes lelkipásztorunk, a missio apostola t. Czelder Márton ur.

Az ünnepély alkalmával meglepő volt azon buzgóság és öröm, mely az ünnepélyre gyűlt, de különösen egyháznak hívei arczán mutatkozott; nem lesz talán érdektelen róla részletebben szólnom.

10 órakor a nevezett helyen felállított zöld-
agokból s virágkoszorúkkal díszített sátorba
vonult be minden vallás- és nemzeti különb-
ség nélkül az összegyűlt nép, mely közt a
város minden hivatalai képviselve voltak a
főbb személyek által, az illető kormányok ré-
széről. A nép bevonulása után iskolánk nö-
vendékei s. lelkijásztorunk foglalta el helyét.
Megzendült most az ének, a már előre begya-
korolt gyermekek harmoniás éneke közé a
hívek buzgó szava vegyült. Örül miszi-
yünk; azután „Jövel szent lélek ur
Isten”-t énekeltük, mit végezve, lelkész-
ünk az ünnepélyhez alkalmazott imát mondva
„Elyész a nép, mely tudomány nél-
kül való”, alapigérőt tartott hathatós beszé-
det; e jeles beszéd után „Ervő várunk
nekünk az Isten”-t énekelvén, a szózat-
tal zártuk be. Itt még nem végződött az ün-
nepély, a jelenvolt oláhokért ismét föllep t.
Czelder ur és talán extemp. egy remekül ösz-
ponosított rövid oláh beszédet tartott. Múlt
megemlékezésre, mennyire meg voltak hatva a
jelenvolt miveltebb osztályú oláhok, hallván a
protestantismus elveit, az egyház és iskolára
nézt.

Az oláh beszéd végeztével éneklés közt
vonult az egész jelenvolt sereg az alapelé-
tele helyére, itt a szokott emlékiratokat az
e végre elkészített köbe belehelyezték, a kö
az oláhok részéről a városi praesidens és
rendőr-biztos, az osztrák kormány részéről a
starostie, a német testvéreink részéről Stiehler
s Robert urak, egyháznak részéről t. Czelder
Márton ur és a hívek által letéttetett a maga
helyére; kik a kö letételében részt nem ve-
hettek, azok egy-egy téglát vittek a körül, azt
azonnal mésszel meg is erősítették.

Meglevén a fenebikiek, tiszteletes urunk
még egy buzgó utó könyörgést mondott, mit
a nép öröm könnyeket hullatva rebegett utána.
Ez ezek a könyvek méltók valának! hisz hogy
ne örülne egy szülő, midőn gyermeke számára
iskola épült ott, hol ezelőtt csak pár évvel is
azt kellett siratnia, hogy elvész gyermeke.
Hogy ne örült volna a még egy jobb érzést
bíró reformatus magyar, midőn vallási és nem-
zetiségi örökségnek alapkövét látta beplántálni
az idegen földbe.

Még megemlétem, hogy az ünnepély bevé-
geztével az oláh és német hivatalok képvise-
lői különös lelkesedéssel nyilvánítanak közö-
nyet, azon megismerésért, hogy ők ez egy-
szeri, de lélek szerint mégis magasztos ünne-
pély részvevőjül hívtak s jelen lehettek.

Most foly az építés, vajha erdélyi testvé-
reink e szent célt elősegíteni lelkes áldozat-
okkal minél előbb és többen jelenjenek meg.

Imreh L.

ploesti ev. ref. tanító.

Bukarest, aug. 20.

T. szerkesztő ur! Ön becses lapja nem
régén hozott volt egy borzasztón érdekes cik-
ket az oroszországi parasztok szomorú sorsá-
ról. Kérem adjon helyet ezen kérelmeknek is.
Nem akarok ingerelni senkit vele odahaza.
Csak azt akarom, hogy hallják meg maguk-
nak a moldvai rezseknek szájaiból az ő
siralmas állapotjukat, a kiknek illik, s be-
széljenek aztán is a magyar barbárságról.

Ezen kérelem a „Románul” szerkesztősé-
géhez a következő megindító szavak kísé-
rében küldetett be: „Könnyes szemekkel kér-
jük a „Románul” szerkesztőjét, legyen szí-
ves közölni e másolatot; talán eljut az urak-
kodó füleibe is, talán fölébreszti kormányunkat
is, mely eddig semmit sem tett.”

Az ursoji rezsek.

Az ursoji rezsek kérelmének másolata,
mely a miniszterelnökhöz küldetett Bukarestbe
1863. júl. 18-án.

„Alólt putnakereketbeli ursoji rezsek,
tudomására kívánjuk juttatni uraságodnak a
mi elagott szüléink, feleségeink, gyerme-
keink és önsaját siralmunkat, mert kidob-
tunk az utcákra minden irtalom nélkül. Kö-
zel egy hónapja, hogy az alprefekt darabon-
tokkal falunkba jöven elvette jószágainkat,
kiűzött házainkból és egyszersmind a Páncsu
városában lakó Gicza Koszta bojár uralma
alá vetett.

Elnök ur! 1853-ban a szükségünk leyén
16,000 piastert, hogy ezt a köztünk és né-
hai Sturza Péter utódai között folyt perben a
törvényszéknél letegyük, említett bojár hoz-
zánk jött és különböző ámtatások és igére-
tek által reá vet minket, hogy éretünk le-
teszi ezen összeget, mi pedig hogy adjuk
neki öt évre birtokainkat. A kötlével el is
kiszámláltuk, s mi az első évben ehhez is tar-
tottuk magunkat; de a második évben látván,
hogy a bojár nem tette le a pénzt, a kötle-
vel többé ismerni nem akartuk. A bojár e
miatt ellentünk pert indított, azt mondván,
hogy a pénzt a Sturzaház egyik ügyvivőjénél
letette, s azon törte fejt, hogy elvegye bir-
tokainkat, mi pedig azóta folytonosan kérel-
meztünk az uralkodónál és minisztereknél, de
sikér nélkül, mert az itteni hatóság, rokon-

ság vagy más egyéb titkos ürügyek miatt,
minket elnyomni igyekezett.

Csendesen viseltük magunkat, gondolván,
hogy vagy meg kellend fizetnünk a pénzt ka-
matostól együtt, vagy a kötlévelhez kellend
tartani magunkat bármennyit panaszkodjunk.
Azonban a bojárnak más számítása volt, neki
a mi birtokunk kellett potom áron. Mily
ráfogások, mily eszközökkel, ezt nem
tudjuk, de megértük, hogy elvegye birtokain-
kat és kiűzzön minket földjeinkről is, úgy
hogy ma a kertek alatt fetregünk. Sirtunk,
rimázkodunk, kiáltoztunk, de meghallgatást
sehol sem találtunk, még az uralkodónak is
adunk át egy kérelmet, midőn itt járt volt,
de ezt sem tudjuk hová lehetett.

Elnök ur! mi paraszt földművesek nem va-
gyunk képesek elbeszélni, mennyire elnyomva
és lesújtva vagyunk; nem tudjuk, ha nem
volna-e jobb, hogy ha elvennénk életünket is;
köznyez kértünk tehát, vessél egy atyai
szempillantást felénk, légy szives nézd át a
Putna törvényszéknél és prefecturán levő irat-
tainkat, s megfogod látni ama ballatlan tör-
vénytelenségeket, melyek csak azért történtek,
hogy kiforgassanak birtokainkból; látni fogod,
hogy midőn jószágainkat eladták, akkor is a
legnagyobb törvénytelenség történt, mert há-
romszori kikiáltás helyett csak egyetlen egy
volt; látni fogod, hogy a bojár 16,000 piast-
terért 40,000 piastert követel, hogy az ár-
verezésnél csupán egyedül ő volt a vevő, s
így a leghitványabb áron 900 aranyon vette
meg azt; látni fogod végre, hogy ilyen jog-
talanság, ilyen megfosztás, ilyen kegyetlen-
ség példátlan.

Irgalmat kérünk a kormánytól, mint a
község atyjától: öregeink, feleségeink, gyer-
mekeink eledel és lakhely után sirnak, a
szolgabíró kéri az adót, s nekünk nincs a
hova lehajtsuk fejünket. Hová menjünk, mi
tevők legyünk? Vagy a vízbe kell ölnünk
magunkat, vagy ki kell hogy vándoroljunk.”

Az ursoji rezsek.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Felszólítás. Székely-Udvarhelyt, a r.
kath. nőnevelésben a tanítás folyó 1863-ik év
september hó 1-ső napján fog megkezdetni;
hol a magyar és német nyelven kívül, rendes
tantárgyak lesznek mindazok, melyek az elemi
osztályokra nézve felsőbb helyen megvanak
állítva; továbbá a rajz, ének, zótán s minden-
nemű nőmunkák, ideértve a fehérvarrást és
ruhácszítást is. Alóltit tehát tiszteletjesen
tudatom mindazon t. cz. szülőkkel, kiknek szá-
dekuk lenne leány-gyermekeiket szállás és
kosztára, az intézetbe adni be: miszerint 200
o. e. forint évi fizetésért személyenként őket
nemcsak kényelmes egészenes szállással, éle-
lemmel, mosással fogom ellátni, hanem egy-
tuttal anyai gondnal párosult figyelemben is tar-
tani. A szülők külön kívánatára, mint rend-
kívüli tantárgyak a francziayelv és zongora
is foguak az intézetben taníttatni. Sz. Udvar-
helyt, augusztus 22-én 1863.

Pintye Károly.

rom. kath. okmányos nevelőné.

— Az erdélyi köles-jég- és tűz-
kármentő társaság összehasonlító
állása 1863-diki augusztus 21-én:

Áthozat	3,192,368 ft — k.	21,191 ft 88 k.
uj beval.	2,659,594 ft 19 k.	32,617 ft 62 k.
	5,851,862 ft 19 k.	53,809 ft 50 k.
Tűzkár esetek száma 82 év végéig felmért 143-ig.		
Letét áthozat	3,572 ft 57 k.	
uj bevétel	5,541 ft 61 k.	

1861.

Áthozat	4,160,154 ft — k.	38,090 ft 76 k.
uj beval.	3,265,010 ft 28 k.	41,307 ft 4 k.
	7,425,164 ft 28 k.	79,397 ft 80 k.
Tűzkár esetek száma 112 s felmért 232-ig.		
Letét áthozat	9,705 ft 37 k.	
uj bevétel	32,942 ft 89 k.	
	42,648 ft 26 k.	

1862.

Áthozat	5,096,364 ft 24 k.	46,165 ft 92 k.
uj beval.	4,082,315 ft 77 k.	55,843 ft 51 k.
	9,178,680 ft 1 k.	102,009 ft 43 k.
Tűzkár esetek száma 134 s felmért 287-ig.		
Letét áthozat	29,892 ft 17 k.	
uj bevétel	24,338 ft 94 k.	
	54,231 ft 11 k.	

1863. aug. 21.

Áthozat	5,887,802 ft 35 k.	51,986 ft 80 k.
uj beval.	4,775,244 ft 75 k.	68,403 ft 56 k.
	10,663,147 ft 10 k.	120,390 ft 36 k.
Tűzkár esetek száma 244.		
Letét áthozat	43,494 ft 23 k.	
uj bevétel	60,988 ft 68 k.	
	104,482 ft 91 k.	

Nyilttér.

Mező-közi, augusztus 15.

A „K. Közöny” f. évi 84-ik számában a
kolozsmezei 4-ik követválasztó kerületben tör-

tételeket az illető levelező ur annyi költői za-
badással írta le, mennyit csak a képzelet fel-
foghat. Mivel ezen cikkből személyem is fő-
helyen van megítélve, becsületeknek tarto-
zom, hogy arra feleletemet megtegyem. Azt írja
M. L. ur, hogy a lefolyt hó 18-án Nagy Sár-
máson a román lelkészek esperest Albon ur
előlkötele alatt értekezletet tartottak, s a több-
ség határozata nyomán Hosszu József ur je-
löltetett ki követnek, s a lelkészek szétoszlót-
tak azon meghagyással, hogy a népet infor-
málják, a mire ugyan szükség nem volt, min-
denki előtt ismeretes lévén a H. J. név.

Azt kértem én M. L. urtól, hogy Szombat-
telken s még más 3 helységen kívül, melyek
helységekben informáltak a román papok a népet,
hogy H. J.-re szavazzanak: azon helységek
bizonyosan a csillagokban lesznek, mert a p-
kamarási választó kerületben bírsenek. Infor-
máltak bizony de kik? Egyetlen egy szolgabíró
és annak minden jegyzői, azonban román pap
vagy más értelmes román soha egy sem.

Nem úgy volt az M. L. ur. N. Sarmáson
a román papok csak annyit határoztak, hogy
június 29-én, mint a választást megelőző na-
pon gyűjenek össze Szombatteleken s ottan ha-
tározzák el, hogy kit jelöljenek ki követnek,
hogy 18-án nem állapodtak meg Moga Deme-
terben, fő oka csak az volt, hogy ő nem lépett
volt fel.

A H. J. ur kijelölésének nem egy tekinté-
lyes állású román volt ellene. Hanem többen,
kik mindent elkövettek, míg M. D.-t megnyer-
hették, hogy a kamarási választó kerületben
lépjen fel, erre okaik voltak főleg az, hogy ő
azon kerületben születt s nőtt fel, s a választó-
törvény csak nem egy tizede rokonai, barátai és
sajátai iránt szeretetlenségnek tartották más
helyt lépténi fel.

Hogy M. D. megegyezett volna abban,
hogy ő a N. kerületben lépjen fel, — bajosan
hiszem. Azonban azt tudom, hogy H. J. ur
folytonosan azt hirdette és írta, ne lépjen
fel a P. kamarási kerületben, mert ott követ
nem lehet; mivel neki 500 votuma a magya-
roktól, és 300 a románoktól van biztosítva;
és így az összes választók számához képest
csak nem absoluta majoritása van, már pedig
175 votumból a mit kapott 500-tal bajosan le-
het csinálni, s csak nem fogja tán ráfogni a
román papokra, hogy a magyaroknak is me-
garancsolták, hogy M. D.-re szavazzanak.

Hogy M. D. adott-e által levelet vagy nem
esperest Albon urak, s hogy az mit tartal-
mazott? én azt nem tudom; azonban, hogy
valami levélről az egész gyűlésen lett volna
szó, nem igaz. A mi az én beszédemet illeti,
annak a leírásában Bárd Demaxot kétszere-
sen felül multa ezikk író ur. Rágalom azon
állítás, hogy én azt mondtam volna, miszerint
a magyarok fosztották meg bennünket
nyelvünkől és vallásunktól és a leggyalázato-
sabb rabigában tartották; én csak azt mon-
dottam, hogy a Felségének köszönhetjük, hogy
a jelen nemzeti alapokon egybehívott ország-
gyűlés előestéjén állunk, s hogy a Felsége
kegyelmétől bizton várhatja a román nemzet
maga sérelmei orvosoltatását.

Czikl író azon állítása, hogy én mondtam,
miszerint olyan követet válasszanak, a ki
a magyarokat lélekkel gyűlöli, mert csak az
képes a románokat pártolni, csak az képes
megakadályozni, hogy a robotot vissza ne áll-
ítsák, a mire az urak a jelenben türekednek,
továbbá hogy én M. D.-t olyan egyénnek áll-
ítottam, ki képes a robot visszaállítását meg-
akadályozni, hogy M. D. karaktere, tudomá-
nyára és becsületességére Európának akár me-
lyik nemzete büszke lehetne, s végre hogy a
jelenlevőket fenytettem volna, hogy ha javu-
kat akarják M. D.-re szavazzanak, alaptalan
kohlománnyal, mit az elfogulatlan olvasó a cik-
k olvasása után is igen könnyen megítélhetett.
sem multamból sem jelenemből, melyet soha
Semmi szenny nem bélyegzett, oly aljasságot re-
mágnom nem lehet, s ugyan ki biheti önnek
el, hogy én mint közigazgatási tisztviselő, ki-
nek tiszte a kedélyek lecsillapítására, nem pe-
dig azoknak ingerlésére hatni, oly felforgató
örült beszédet mondtam volna; a hazugság
is csak úgy ponderál, ha van benne legalább
valóságosság.

Alsó zsuki lelkész, Pap László ur beszéde
is oly ferdén van elődva, hogy azt ezikkíró
ur beszédének kell nyilvánítanom.

Katonai lelkész Moldován János ur pedig
nem a cikkkíró által irtakat mondotta, hanem
megmagyarázta a népek, hogy mily nagy
nyeremény a választási jog, buzdította, hogy
szerezse nemzetét, s legyen egyetértő, mert
csak úgy érdemes a nyert jogra; megmondotta,
hogy miért vagyunk összegyűlve, megmondotta,
hogy miiben állapodott meg tegnap szombatteleki
értekezlet az értelmiség, elítélte M. D.-t, mint
a P.-kamarási választó kerület követ-jelöltjét;
hol van itt vagy egy szó a robot, curialista,
vagy commassatoról? Hogy Méhesen a curia-
listák megtagadták-e vagy nem a szolgálatot,
és hogy Velkérén a commassatiót megakada-
lyozták, nem tudom; hanem azt kértem én,
hogy csak 1863-ban tagadták-e meg a szol-

gálatot a curialisták? s szegültek ellen a com-
massationak?

T. cikkkíró ur! Ön második nap, midőn
isteni tisztelet tartatott, a templommal szemben
lévő dombon hevert, jól hallotta, hogy M. D.
mit mondott, s hogy írhatta még is, hogy M.
D. aztmondotta: miszerint H. J. nem is szü-
letett román s nem tart a románokkal, mert
ő is lemondott a magyarokkal a hivatalról.
Arra kérem önt tegye lelkére kezét, s feleljen,
nem egyszerűen csak azt mondotta M. D.:
„Román atyafiak egy kérésem van hozzátok,
szerezsetek nemzetiségeteket és legyetek egyet
értők” Miért mondott le H. J. hivataláról,
nem M. L. ur, hanem maga H. J. tudja leg-
jobbán. Hogy H. J. ur a kormány érdekeit
nem mozdítja elő, az tökéletes való, azt a
besztercei pénzügyi-gazgatóság kiküldöttje
itt sem fogja tagadhatni.

Tisztelt cikkkíró ur! azt ajánlom önnek, vesse
le azon álcát, melylyel a 84-dik sz-ban kijött
ezikkgyűlésnek arczalát fedi, s mondja meg
neki, hogy valahára nézzon ő is szembe azon
emberekkel, kik nem csak szörét, hanem bű-
rét is ismerik.

Moga László.

POLITIKAI HIREK.

Angolország. London, aug. 18. A

„Gen. Corr.”-nek írják: A lengyel kérdés
Európában s a mexikói kérdés Amerikában
nagyon közel hozták egymáshoz az amerikai
egyesült államokat és Oroszországot. Már ré-
góta nem volt titok, hogy Pétervárt, Goresa-
koff hercegre s Clay amerikai követ között a
legelőkelőbb alkudozás foly a két állam közt
lehető védszövetség felett. A francziák Mexi-
kóba monetele, a melyet az unio bizonyosan
legyveres kézzel akadályoz meg, ha borzasztó
polgárháborúba nem lett volna bonyolódva, s
Francziország s a pártitott délközött létrejö-
hető szövetségtől való félelem voltak az indo-
kok, a melyek Washingtonban Oroszország ré-
szére döntöttek; míg ez utóbbi államnak, Fran-
czia és Angolországgal lehető háborúja ese-
tében, tengeri segélyre van szüksége, a mit
amerika adhat. A bizonyos tudás, hogy amaz
alku Pétervárt valósággyal folyt, sőt már a szö-
vetség megkötése pontján állott, arra indította
a londoni kabinetet, hogy Lengyelországot ugy
szólván cserben hagyja, miután egyszerre Orosz-
országgal és Amerikával is háborúban lehetet-
len, kivált a midőn nem igen nagy engedé-
kenység szükséges Washingtonban, hogy a dél
ismét visszaesatlakozzék az uniohoz. — Ha e
tudósítás való, még megérhetjük a felvilá-
gosult 19-ik században, hogy egy szabdságá-
ért és önállóságról küzdő nemzetnek a halá-
los döfést éppen a világnak per eminentiam
„szabad” állama adja meg!

Francziország. Páris, aug. 22. A

„Cour. de Dim.” jótállás mellett közli, hogy
a három hatalomnak Oroszországhoz intézett
jegyzékei a következő tartalom azonos zársza-
vakkal végződnek: Most már csak a van
hátra a kormányának, hogy egy parancsoló kö-
telességet teljesítsen, t. i. hogy Goresakoff he-
rcege figyelmét a helyzet fontosságára s az
Oroszországra sulyosult felelősségre irányozza.
Ausztria, Francia- és Angolország kifejtették,
mennyire sürgős feladat egy Európára nézve
veszélyteljes állapotnak véget vetni; kijelölték
az eszközöket, a melyeknek alkalmazását szük-
ségesnek vélik, az érintett cél elérésére. Ha
Oroszország nem teszi meg mindazt, a mi töle
függ, hogy a három hatalom mérsékelt és bé-
kilekeny szándékait valószínűleg segítse; ha nem
követi a barátságos tanácslatok által kijelelt
utat: ugy felelőssé teszi magát mindazokért a
sulyos következményekért, a melyeket a len-
gyel zavarok tovább nyulása maga után vonhat.

A „Morning Post” barczias cikkeire s kit-
lönösűn arra az indítványára, hogy Orosz-
ország újabb vonakodása esetében ismerjék el
a felkelőket hadviselő félnek, a minek az az
előnye lenne, hogy fegyvert és pénzt lehetne
számukra küldeni, azt kéri a „France” hogy
hát Anglia fogna-e fegyvert és pénzt szállítani
a lengyeleknek? s szemrehányást tesz, hogy
Anglia, még az alkudozások közepette is foly-
vást harezra készlet, maga azonban nem akar
háborúzni. Az igaz, hogy pétervári tudósítások
szerint a bangulat Oroszországban bekérek hajló,
s Goresakoff hercegtől engesztelékeny felelet
várható; ám de az is lehetséges, hogy mind-
ezek a hírek csak arra valók, hogy a sok biz-
tatás után a netalán kevésbé szelid tartalmu
válaszjegyzék annál gyűlöletesebb színben tűn-
jék fel. Az a tudósítás is érkezett ide, hogy
a Berlinben tanuló orosz ifjak parancsot kap-
tak, hogy menjenek haza, és hogy Oroszország
értésére adta a turini kabinetnek, hogy csak
egyedül ő segítheti az olasz királyságot Róma
és Velencze bírása. Ez utóbbi hírből a
„Monde” semmi bihetetlent nem lát. Ha, ugy-
mond, a conservatív Európa szövetezik Orosz-
ország ellen, nagyon természetes, hogy Orosz-
ország a forradalmi pártban keresen támasz-
pontot. A czár ugy felekezeti szempontból,
mint a propaganda érdekében örömet kezét

nyújtand Mazzininek; s miután Piemont elég régen kiált segélyért Angliához, a melytől egy kevés pénz is egy halmaz ígéretén kívül egyebet nem kapott s nem is igen remélhet, könnyen Oroszország karjai közé veheti magát.

A „Köln. Ztg.“-nak írják Párisból, hogy ott kezdik Ausztria magatartását nem szeretni, s éppen nem lehetetlen, hogy Drouin de Lhuys ur ez alkalommal is Ausztriához való viszonyaiért veszíti el tárcáját. Azok az államférfiak, a kik Oroszországgal való közvetlen egyetértésre működnek, mint Morny, Billault és Fould urak, naponként újabb-újabb tért foglalnak. A béke fennállását ez évre biztosították hiszik, s a „Morning Post“ harcziás beszéde által senki sem engedi magát tévútra vezetni.

A „France“ azt írja, hogy a mexikói ersek a feltételeket, a melyeket Miksa főherceg a császári korona elfogadásához kötött, magáé vitte Mexikoba. A nevezett lap szerint a főhercegnek, hogy a császári koronát elfogadja, nincs szüksége külföldi javahagyására vagy közbenjárására. Legfeljebb a törtenhetné, hogy a külföldi államok egyelőre megtagadják tőle az elismerést; de ez nem éppen szükséges arra, hogy egy államkormányzat szabályszerű és békés menete lehetségessé váljék. Az elismerés később magától bekövetkezik.

Olaszország. A „Gazette du Midi“ határozottan, még a szereplők neveinek is kije lölésével írja, hogy a turini és római orosz követek, utóbbi időben, több millió frankot osztattak ki az olasz tettei tagjai között. Ez eljárás célját még az sem tagadhatja, a ki magát a tény kétségbe vonja: a forradalmi elemeknek Ausztria és Franciaország elleni fellépésre izgatása. A mozgalom már Rómában is élénkebb kezd lenni. Közélebről nagy tiltetés volt háromszinti lobogókkal stb.

Németország. Frankfurt, aug. 22. A fejedelmek mai ülésében, a mely 1 óra után végződött, olvasták fel a porosz király tagadó választát. A reformjavaslat egyes pontjai felett elkezdődött a vitakozás. Az eddigi eredményt kielégítőnek mondják; s kinézés van mielőbb létrejövendő egyetértésre. Azt is beszélik, hogy a directorium kérdése már átment a tárgyaláson s kellőleg rendezve volna. Ausztria tegnap a gyűlésben résztvevő minden uralkodóhoz emlékiratot intézett, a tárgyalás lehető siettetésének módja iránt.

A „Dresd. Journ.“-nak is azt írják, hogy a fejedelmi gyűlés a reformjavaslatnak már több pontját elfogadta; hogy ezentúl minden nap ülést tartanak és kielégítő eredményt remélenek.

A „Frankf. Journ.“ azt írta volt, hogy Hannovera, Szászország és Württemberg a reformjavaslatot egyszerűen visszautasította. Legújabb tudósítások szerint az érintett hir alaptalan. Igaz, hogy az 1. §-re némely észrevételeket tett az Altenburgi herceg; azonban Koburg Ernő hercegnek hazafias szellemű beszédére a §-t egyhangulag elfogadták. Ezenkívül még több cikelyt is megállapítottak.

Míg a most közlött távirat Koburg herceget hozza fel a császári javaslat legbüzböb védőjéül, a „Rheinische Ztg.“ szerint éppen Ernő herceg volt az, a ki egy emlékiratban az austriai lönyegesen eltérő reformjavaslatot nyújtott be. Az ellenjavaslat nevezetesebb pontjai ezek:

1) A szövetségi viszony eltörlése s helyébe államegyesület állítása a mostani szövetséghez tartozó összes német államokból, Ausztria német tartományait is odaértve.

2) A nemzet választásából kifolyó parlament.

3) Fejedelmi gyűlés, mint felsőház a parlament mellett.

Az emlékiratban e módosítványok a következőképpen vannak indokolva: Németországnak ily alapokra fektetett átalakítása egészen természetesen lenne, mivel teljesen megfelel annak a célnak, hogy a nemzet méltányos kívánataira illő tekintet legyen; mivel az uralkodók érdekeit sehol sem sérti, de igenis megnyeri a német ügynek; mivel Németország mostani szervezetét, mint hasznos anyagot felhasználja, egyetlen jogosult egységhez erősza kos mellőzése nélkül; s végre mivel ez a régi német alapra lenne építve, a régi német birodalom romjaira, a mint 50 év e-őt kellett volna történni, ha a lett volna a komoly számdék, hogy egy erős Németországot alkossanak, nem pedig egymástól lehető legfüggetlenebb államokat, a melyek Németország jövőjének tövös kifejlesztését lehetlenné tették. Egy ilyen újalakítás nem lenne egyéb, mint Németország mostani formáinak általában szükségesnek ismert tökéletesítése és nemzeties átalakítása egész a régi német birodalmi viszonyoknak a jelenkor kívánatainak megfelelő helyreállításáig.

Koburg herceg módosítványa a baloldal nézeteit tolmácsolja. Azonban van jobb oldal is, a mely az egyes államok függetlenségét jobban kívánja biztosítani, mint a hogy az austriai javaslatban van.

Orosz és Lengyelország. A csatátér északi részéről, írják, hogy ott aug. 13-án Maleszkampe helysége mellett, 16-kán pedig Klewiny mellett voltak jelentékenyebb ütközetek. Az első csatában a felkelők ereje mintegy 800 emberből s 300 lóbol állott. A csata a felkelők visszavonulásával végződött; azonban az oroszok nem nyomultak utánuk. A másodikban az oroszok vereséget szenvedtek, mivel, a mint írják ok csak 350-en voltak túlyomó felkelő erővel szemben.

Feltűnő, hogy a felkelők mostanság erős lovas csapatokat vezetnek tízbe, még pedig tökéletesen felszerelt zsidákat, a kiknek fegyvere, lánscán és kardon kívül, két revolverből vagy karabélyból is áll. E hó 14-kén Wistitten határvárosban 240, 15-én pedig Wyza-nben 180 emberből álló tekintélyes lovas csapatok mutatkoztak. Az oroszok mind a két esetben későn jöttek, a mikor már a felkelők elhúzódtak az ország belsejébe.

Az ujonczozás a felkelők részéről nagy erélyvel foly a tarományokban. Minden behívandó, egy nemzeti csendőr utján könyomatu jegyet kap a nemzeti kormány pecsétjével elátva, hogy 48 óra alatt a legközelebbi felkelő csapathoz csatlakozzék, különben csendőrök fogják elvinni. Minden tehetős ifju maga kell hogy felszerelje magát, s ha a lovassághoz sorozzák be, lovat is maga kell hogy vigyen. A besorozási parancsok, elfogadható fontos okok esetén kivül, a legnagyobb rész engedelmeskedik.

Varsói hírek szerint ott minden jel arra mutat, hogy Konstantin nagyherceg, család-jával együtt rövid időn végleg odahagyja Varsót. Egy darab idő óta beteges állapotban van, de különben is azt mondják, hogy lengyelországi küldetésének nem sikerülése miatt, nemcsak az udvarból, hanem az egész oroszbirodalomban elvesztette hitelét, népszerűségét.

Pétervárról írják, hogy a tengerészeti parancsnokság minden matrót és tengerész katonát, a kik határozatlan időre el voltak bocsátva, berendelt illető osztályaikhoz. A tengerészeti tisztikarban több előléptetés történik. A finnlandi hajóhadat is tetemesen erősítik, javítják.

Ujabbak. Frankfurt, aug. 24. Ma 11 órakor van a negyedik fejedelmi ülés. Ebben végleges megállapodást várnak a directorium kérdését illetőleg. A „Stüd. Ztg.“ fen tartás mellett közli, hogy a directorium hét tagból fogna állani: két helyet Szászország, Hannovera és Württemberg felváltva, kettőt pedig a kisebb államok választás utján töltene nek be. Továbbá hajlam mutatkozik, a parlament tagok kétharmadát közvetlen választás utján állítani be. — A „Frankf. Journ.“ Bismark urnak egy aug. 14-ről szóló sürgönyét közli, a melyben a porosz király meg nem jelenésének okai vannak kifejtve. A király elő szóval is kijelentette volt austriai császár ő felségének, hogy egységű állapota fűrdök használatát tevéen szükséges, october 1-je előtt különben sem vehetne részt a fejedelmi értekezletben. De más felől ilyen reformjavaslatokat nem kellene egyoldalulag előkészíteni s meglepő modorban a rög-tönzött határozás stadiumáig vinni. Ő nem tartja a király méltóságával megegyezőnek, hogy Frankfurtba menjen oly javaslatok elfogadására, a melyek felől Poroszország nem volt előbb meghallgatva. Ministeri tárgyalásoknak kellett volna előbb történni. A királyi kormány nem látta a jelen pillanatot alkalmasnak reformjavaslat kezdeményezésére. Ha azonban indítva lett volna eziránt nyilatkozni: helyes alpnak csak az egyes államok népszáma arányában, közvetlen választásból kifolyó, s a szövetségi ügyekben határozó közremunkálással felruházott népképviselőlet ismerhetné el.

— Mislowitz, aug. 22. A vasuti egybekötött Varsó és Zambowice között, a porosz határszéltől közel, meg van szakítva. A felkelők hat hidat romboltak szét s a távirda-vonalat.

Bécsi börze Augustus 26-kán: Nemzeti kölcsön 82.40. 5%, Metalliques 76.70. Bank-részvény 79.2. Hitel-részvény 191.50. Váltó Londonra 111.70. Ezüst 111.25. Arany 5.32.

1860-diki Állam kölcsön 101.20.
Augustus 24-én: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyarországi 76.50. Erdélyi 74.50.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DANIEL.

NEM HIVATALOS.

ISKOLAI KÖNYVEK ÜGYÉBEN.

Miként eddig, ugy a közelgő iskolai évben szükséges könyvekre nézve is bátor vagyok az erdélyi t. ez. tanár urakat és a népiskolák tanítóit tisztelttel felkérni, sziveskedjenek a szükséges könyvek mennyiségéről engem minél előbb értesíteni, hogy azokat a **kellő időre** késedelem nélkül megküldhessem.

A bolti árak minden körülmények között szigorúan megtartatnak; és a megrendelések a **lehető számú ingyen példányok kíséretében, pontosan és gyorsan** eszköztetnek.

Végül még szükségesnek tartom megemlíteni, hogy iskolai irodalmunk legújabb termékeit szivesen elküldöm megtekintés és választás végett, a nem használható könyvek azután bármikor visszaküldethetvén.

STEIN JÁNOS,

erdélyi muzeum-egyleti könyvtáros és kiadó.

(175) (2-3)
A hesdái tűzös bavasak igazgatósága ezennel közhírré teszi, hogy a Hesdái közbirtokosságnak 1863 ik év September hava 21-én d. e. 9 órakor Főigazgató m. báró **Bornemisza János** ur b. monostortezai, 194 ik szám alatti, bázánál, **közigyűlés** leend. Erre minden birtokos ur személyesen, vagy felhatalmazottja által megjelenni annyivalis inkább kértik, mivel több tárgyak között, a már tudva lévő, és a bavas kezelés ügyet nagyban határoló határdifferencia selett a jelen lévő, döntőleg határozandának. Szt.-Lászlón aug. 20-án, 1863. a HAVAS IGAZGATÓSÁG.

(174) (2-3)
Az erdélyi szabadalmazott kereskedelmi tanintézet **megnyitása,**
Kolozsvárt, 1863 október 1-én.

Részletes programok f. év september 1-én fognak kiadatni s a vidékre is szétküldetni.

Bejelentéseket az intézetbe való felvételre elfogad alólírt

Heymann Zsigmond,

a szab. keresk. tanintézet tulajdonosa,
s a kolozsv. keresk. társulat iskolájának igazgatója.

LEGÚJABB MAGYAR ZENEMŰVEK!

megszerezhetők

Stein János

erdélyi muzeum-egyleti könyvkereskedése által.

Abrányi Kornél. **Regedal** (Ballade). Magyar zenekép zongorára . . . 70 kr.
Arditi L. **Csók-keringő**. (Busserl Walzer). Zongorára, két kézre vagy énekre, zongora kísérettel sopran vagy alt hangon . . . 50 kr.
Au Alajos. **Oroszlán-szelidítő csárdás**. Zongorára . . . 60 kr.
Bartalus István. **Ej! haj! ne szomorodj**, szívbeli jó barátom. Borsal énekre zongora kísérettel. Szövege Arany Jánostól. . . 40 kr.
Bartay Ede. **Aratási csárdás**. Zongorára . . . 60 kr.
Berecz Ede. **Csalogány dal**. Eredeti ábrándos magyar, zongorára. 60 kr.
Csillag Józsi. **Pezsgő csárdás**. Zongorára . . . 60 kr.
Ellenbogen Adolf. **Sarolta négyes**. Erkel Ferencz hasonnevű operájának dalaiból, zongorára. . . 60 kr.
— **Flóra négyes**. Zongorára. 60 kr.
Erkel Ferencz. **Sarolta**. Nagy eredeti dalmű zongorára . . . 5 frt.
— **Nyitány, Sarolta** nagy eredeti dalműből, zongorára . . . 1 frt.
Huber Károly. **Változatok**, magyar népdalok fölött. Énekre zongora kísérettel. . . 70 kr.
Konkoly Thege Miklós. **Kilenczet ütött az óra**. Népdal és „egri csárdás” Szabó Pepi csárdás). Zongorára. 60 kr.

— **Elátkozom** ezt a gonosz világot, csárdás zongorára . . . 60 kr.
Kovaltsik A. **Dajka négyes**. (La bonne enfant). Offenbach hasonczimű operettje dallamaiból. Zongorára 60 kr.
Németh János. **Pöngetyűs** (Pityegős) csárdás. Zongorára. . . 60 kr.
— **Bokrétás** a kalapom, csókolj meg kis galambom. Csárdás zongorára 60 kr.
— **Huzad czigány**, búsan szőljön a nótád. Csárdás, zongorára 60 kr.
Nyizsnai Gusztáv. **Nefejejtsek**. Eredeti népdalok és egy fellengős dal, ének- és zongorára. . . 2 frt.
P. . . **Szabó Pepi** csárdás. Zongorára. . . 60 kr.
Riszner József. **Románcz**. Palotási Jánostól. Zongorára. . . 60 kr.
Svastits János. **Baltavári emlék**. Erkel Ferencz lassu frissel, zongorára 60 kr.
Szénfy Gusztáv. **Van neki, van neki**, van neki, van neki. Népdal. Kezdő zongorázók számára. 4 kézre. . . 50 kr.
Sziklavölgyi M. **Dumanan négyes**. Zongorára. . . 60 kr.
Thern Károly. **Hegyalján**. Magyar ábránd, zongorára. . . 80 kr.
Zách János. **Korcsmárosné** bort ide. Népdal, zongorára. . . 80 kr.
Zápf Antal. **Vörösmarty emlék**. Eredeti magyar, zongorára 1 ft. 40 kr.

(168)

Algyógyon, egy naponkint husz mázsát égető gallisch szerkezetű jó szeszgyár és egy 30 darab marhára való jó istálló. Értekezhetni helyitt **Lendvay Rudolf** tulajdonos urnál, u. p. Szászváros.

(3-3)